

Oponentský posudek na diplomovou práci :

Diplomová práce **Hany Doušové : Možnosti sociálního rozvíjení dítěte v podmínkách mateřské školy** se zabývá v hlubším záběru přínosem MŠ pro sociální vyzrávání a sociální učení dětí. Tato oblast je značně široká a je možná ji mnohostranně uchopit, ale v této práci je již v úvodu i následně v hypotézách úže vymezeno její zkoumání směrem ke srovnání věkově smíšených a stejnorodých skupin a jejich přínosu pro předškolní děti.

Teoretická část tvoří přibližně 1/3 celkového rozsahu DP, ale ve všech třech kapitolách se soustřeďuje na jádro tématu a snaží se je prozkoumat a popsat. V první části I. kapitoly jsou vybrány např. definice z více zdrojů a jsou s nadhledem shrnuty. To se ale neděje v celé této teor. části, např. v 2. kapitole se autorka již hůře odpoutává od zdrojů a přebírá větší pasáže, i když jsou více obecné nebo méně s problematikou souvisejí (s.20-podmiňování, sugescen-jsoou též uvedeny zdroje). Také překrývání termínu sociální učení a socializace se zde vyskytuje, i když je autorka kapitolami oddělila. Uvědomuje si provázanost, ale jakoby obchází fakt, že socializace se uskutečňuje prostřednictvím sociálního učení a dalších aspektů. Kap.2.2- emoce by si zasloužily i samostatnou kapitolu nejen jako součást sociální kontroly. Také subkapitola 2.4 je jen velmi naznačený problém. Ve třetí kapitole je nejvíce patrné řazení názorů s minimem vlastních postojů. Také zde je komplikující nesourodost spojování různých zdrojů (např. Montessori a autoři současní), především 3.3, kde chybí autorčino propojení nebo naopak oddělení některých částí do samostatných subkapitol. (např. Komunikace). Je zřejmé, že autorka studovala problematiku, ale zatím ji nemá v teoretické rovině zpracovanou s dostatečným nadhledem.

Praktická část. Je opravdu cílem případová studie? Případová studie je metoda pedagog. výzkumu, a tak jak citujete, je určena pro jednu či malý počet osob (instituci, program). Pro použití ve vašich podmínkách (tj. v práci s pěti dětskými skupinami) nemůžeme mluvit o případové studii.

Autorka dále vhodně zvolila další metody i respondenty (i když u dětí hraje roli i věkový rozptyl několika měsíců!). V kap.4.7, tedy uprostřed výzkumného šetření autorka detailně verifikuje hypotézy na základě rozhovorů s dětmi (které byly dělány v době pozorování učitelky při práci-nebylo to rušivé nebo vás to neovlivnilo?). Skutečně k diskusi by mohlo sloužit vyhodnocení části zjištění ve vztahu k hypotézám. Např. k verifikaci H-1 slouží pouze otázka č. 1 a ne také 2.-4.? Pro H-3 neslouží i otázky č.3 nebo č.7? Verifikace hypotéz by byla naopak vhodná při celkovém shrnutí výsledků, které takto vlastně chybí. Musím také podotknout, že celé šetření v kap. 4.8 stojí úplně mimo jakékoli hypotetické předpoklady a velmi okrajově se vztahuje i k vytýčenému cíli DP. Kritéria pro vyhodnocení pozorování, jako druhé stěžejní metody, jsou vhodná, ale opět je těžké rozhodnout pod jaké kritérium výkony učitelky zařadit.

Grafické znázornění výsledků je částečně vhodně zvoleno, ale dublují se zde tabulky s výšečovými grafy nebo se proměňují barvy ve sloupcových grafech u stejných položek, což ztěžuje orientaci.

Celé šetření analyzuje proces spolužití v dětské skupině a přibližuje jednání učitelek ve zvolených skupinách. Musíme ocenit nasazení, které autorka vynaložila, aby vyhodnotila sociální klima v dětské skupině a to není jednoduché. Jistě ji to přineslo mnohá poučení i zjištění, že tato oblast je velmi obtížně sledovatelná a vyhodnotitelná a je třeba objektivních nepředpojatých postojů.

Předkládaná DP je zajímavý počín pro hlubší rozkrývání dětských uskupení v MŠ. Zajímavý je i náhled do záznamů pozorování, kde autorka dává dostatečně nahlédnout do toho jak kvalitativně vyhodnocovala komunikační projevy učitelky.

Až na drobnější nedostatky nemá práce zjevné formální vady, autorka však měla mít více času na vnímání souvislostí při vyhodnocování všeho co zjistila. DP doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě :

- 1) Piadget (s.11), kdo to je?
- 2) „mentorování výchovných zásad v duchu totalitního režimu“ s.16. Prosím, vysvětlíte a uveďte zdroj.
- 3) Uveďte odkud máte informace, že křesťanské rodiny mají většinou 3 a více dětí (s.28)
- 4) K *napodobování* máte několik odlišných postojů.s. 18, s.30 (nestačí pouhá nápodoba), s.37(d.se učí přirozeně napodobováním. Vysvětlíte. Dále vysvětlíte (s.18), co jsou „podmětové klíče“.
- 5) Jak chápete roli facilitátora (s.133), že „přihlíží, nezasahuje“, a to je vše?
- 6) Jak skládat věkově smíšené třídy, podle nějakých kritérií? Jakých? „Kdyby bylo každé dítě jinak staré neměla by tato skupina význam“- jak to bylo myšleno?

Navržená klasifikace: *velmi dobře - dobře*

V Praze dne 4. 5. 2008

PaedDr. Soňa Kořátková Ph.D